

Izhaja vsak dan s jutraj razvon v ponedeljkih in dnevlh po praznikih. Posamezna številka Din 1⁴—, lanskoletne 2⁴—; mesečna naročnina Din 20⁴—, za tujino 30⁴—, Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71

Jugoslovan

Kralj, Kockepta, Plog, Račana
Oglas po tarifi in dogovoru
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač., Ljubljana 15621.

Št. 165 a

Ljubljana, torek, dne 21. julija 1931

Leto II.

Ramsay Mac Donald, angleški ministrski predsednik, ki predseduje sedanji veliki londonski konferenci.

Bernard Shaw v Rusiji

London, 20. julija. AA. Bernard Shaw je odpotoval v Rusijo, kjer ostane dalj časa. Angleški dramatik želi spoznati deželo brez kapitalističnega gospodarstva.

Nov polom v Nemčiji

Berlin, 20. julija. d. Iz Bremena poročajo o novem bančnem polomu. Schröderbank, komanditna družba na akcije v Bremenu, je ustavila svoja plačila in povabila upnike, da uvedejo poravnalno postopanje. Banko so hudo zadeli padci tečajev na paroplovnem trgu, posebno pa padec hamburških južnih akcij. Dalje ji je škodoval padec nemških linolejskih akcij. K temu je prišlo, da je bilo s polomom koncerna »Nordwolle« zaupanje posebno v Bremenu močno omajano. Mnogo nemških pa tudi inozemskih bank, zlasti angleških in ameriških, se boji, da bodo zaradi ustavitve plačil Schröderbanke prizadete. Delniška glavica Schröderbanke znaša 15.000.000 mark, rezerve pa tudi 15 milijonov.

Spor med Vatikanom in fašizmom

Rim, 20. julija. n. Papež Pij XI. je imel večeraj na romarje nagovor, v katerem je omenjal tudi delovanje katoliške akcije. Naglasil je, da je v sedanjem času treba potrpežljivosti in molitve, kajti sicer bi Kristusovega namestnika na zemlji zelo bolelo, ko bi videl, kako trpe njegovi najzvestejši sinovi. Cerkev sedaj ne more vršiti svoje najglavnejše naloge, da vzgaja mladino. Sv. oče pa tolaži, da dobiha iz vseh krajev pisma, ki izražajo, da verniki čutijo z njim. Treba je moliti, naj Mati božja napravi čudež, da spregledajo tisti, ki nočejo in ne morejo videti.

Poslabšan položaj v Španiji

Madrid, 20. julija. AA. Položaj v Španiji se je zelo poslabšal. Paroplovna zbornica je prejela iz Barcelone obvestilo, da bodo paroplovna društva usmerila svoje ladje, ki so na poti v Barcelono, v druge luke, ker grozi stavka pomorščakov.

Nova nemško-madžarska trgovinska pogodba

Budimpešta, 20. julija. n. Madžarsko-nemška trgovinska pogajanja, ki so se spočetka vodila v Berlinu, pozneje pa v Zenevi, so se v soboto zvečer končala. Delegati madžarske in nemške vlade so v Zenevi podpisali trgovinsko pogodbo, ki dovoljuje uvoz madžarske pšenice v Nemčijo pod posebno ugodnimi pogoji, vendar pa bo treba baš za to določilo pogodbe doseči še dovoljenje držav, ki jim je Nemčija v svojih trgovinskih pogodbah priznala klavzulo o največjih ugodnostih. Pogodbo bodo uveljavili, čim jo bosta Madžarska in Nemčija ratificirali.

Zavrtnjena bolgarska komit-ska tolpa — Dva bandita ubita

Beograd, 20. julija. AA. Snoči okoli 22. je trčila ob bolgarski meji ne daleč vasi Prevalice naša patrola na 4 neznane oborožene osebe. Ko je patrola neznanca pozvala, naj se ustavi, so neznanec otvorili ogenj na našo patrolo. Patrola je odgovorila s streli. V borbi sta bili dve osebi ubiti, ostali dve pa sta pobegnili v smeri bolgarske meje. Pri ubitih so našli dva nahrbtnika, 2 puški, eno bombo, en revolver, 2 pasova z naboji za puške, 10 revolverskih nabojev. V nahrbtniku pa je bila hrana in sanitetni material. Preiskava se vodi na licu mesta.

Aretacije komunistov na Grškem

Atene, 20. julija. AA. Policija je prejela 73 prvkov komunistične stranke, ko so se sestali na posvetovanje o tem, kako bi proslavili 1. avgust. Pri hišni preiskavi je policija odkrila zelo obtežujoč material. Zato je aretirance obdržala v zaporu, kjer ostanejo čez 1. avgust, proti onim, ki so kompromitirani, pa bo uvedla potem sodni postopek. Vlada je trdno odločena, da pri tem ne pokaže nobene slabosti.

Francosko-nemško zблиžanje doseženo

Ugoden zaključek pariških pogajanj med francoskimi in nemškimi državniki — Udeležba Francije na londonski konferenci zagotovljena — Začetek zgodovinskih pogajanj v Londonu

Pariz, 20. julija. AA. Včeraj so se vršile ves dan dolgotrajne konference med državniki, ki so zapustile vtis, da je prišlo do francosko-nemškega sporazuma in da je udeležitev Francije na londonski konferenci zagotovljena. Nemški ministri so po sobotnih razgovorih s francoskimi tovariši razpravljali v ameriškem poslaništvu z državnim tajnikom Stimsonom in zakladnim tajnikom Mellonom do poznih nočnih ur.

V nedeljo dopoldne ob 10. uri se je sestel kancelar Brüning v uradih ministrskega predsednika Lavalja s celo vrsto državnikov.

Na seji so bili državni tajnik Stimson, zakladni tajnik Mellon, Henderson, Grandi, belgijski zunanji minister Hymans, belgijski finančni minister Fraqui, japonski poslanik Jošisava, angleški in italijanski poslanik in mnogo drugih francoskih ministrstov in državnikov. Konferenca je trajala dve uri in pol. Na predlog ministrskega predsednika Lavalja so sklenili, da bo londonska konferenca razpravljala izključno o finančni in gospodarski krizi v Nemčiji in da se ne bo dotaknila vprašanj razorožitve, revizije reparacijskih plačil in francosko-nemških odnošajev, ki zanimajo, kakor je Laval naglasil, le Nemčijo in Francijo. Po konferenci je Laval povabil udeležence na kosilo v Hotour. Kmalu nato so se francosko-nemška pogajanja nadaljevala. Trajala so do 7:30 zvečer. Medtem sta se ameriški državni tajnik Stimson in ameriški zakladni tajnik Mellon odpeljala v London.

Ob 8. zvečer je zunanji minister Briand priredil v zunanjem ministrstvu na čast nemškima ministroma slavnostno večerjo.

Med gosti je bilo mnogo diplomatov, zunanjih ministrstov in vodilnih francoskih finančnikov, učenjakov in politikov. Pred večerjo so kancelar Brüning, zunanji minister Henderson in ministrski predsednik Laval govorili po radiju. Dejali so, da upajo na ugoden uspeh pogajanj. Ob desetih zvečer so se francosko-nemška pogajanja nadaljevala.

Nemško poročilo o poteku pogajanj

Berlin, 20. julija. AA. Nemško-francoski razgovori so prišli včeraj v odločilni stadij. Ob 10. dopoldne je bila v ministrskem predsedstvu konferenca vseh v Parizu bivajočih zastopnikov držav, ki se zanimajo

Nemški kancelar dr. Brüning.

in ki so zainteresirane na sedanjih meddržavnih vprašanjih. Nemčijo so zastopali državni kancelar dr. Brüning, zunanji minister dr. Curtius, državni tajnik Bülow in nemški poslanik v Parizu Hoesch, Francijo ministri Laval, Briand, Flandin, Pietri in večje število višjih ministerjalnih uradnikov. Konferenci so nadalje prisostvovali ameriška ministra Stimson in Mellon, zunanji ministri Anglije, Italije in Belgije in poslaniki teh držav. Konferenca je trajala 2 uri in pol.

Na željo predsednika francoske vlade Lavalja je konferenca sklenila, naj bo sestanek v Londonu posvečen nemški finančni krizi. Razprava v Londonu se ne bo dotikala vprašanj razorožitve, revizije pogodb ali političnih odnošajev med Nemčijo in Francijo.

Opoldne je predsednik francoske vlade Laval priredil kosilo v čast zunanjih gostov. Pogajanja so se nadaljevala popoldne in zvečer po banketu, ki ga je priredil Briand. Gre za sestavo izjave francosko-nemške vlade, ki naj potrdi, da so se odnošaji med obema državama izboljšali.

Pierre Laval, predsednik francoske vlade.

Splošno zadovoljstvo med diplomati

Pariz, 20. julija. AA. Na včerajšnji konferenci je nemški kancelar Brüning poročal o gospodarski krizi v Nemčiji in navedel neke pripomočke. Nato so govorili ameriški državni tajnik Stimson, angleški zunanji minister Henderson, Grandi, Hymans in japonski poslanik. Vsi so dejali, da bodo njihove vlade z največjo simpatijo proučile vprašanje pomoči nemški državi. Vsi so bili zelo zadovoljni z uspehom francosko-nemških pogajanj. Po skupnem sporazumu bo razpravljala londonska konferenca izključno o nemški gospodarski in finančni krizi.

Zadovoljstvo nemškega tiska

Berlin, 20. julija. AA. O rezultatu pariških pogajanj ni še definitivnih vesti, ki bi omogočale končno sodbo o teh razgovorih. Večina nemškega časopisja je pa zadovoljna s sprejemom nemških ministrstov v Parizu in s prijateljskim načinom, s katerim so se vodila pogajanja. Komunikacije, objavljen v soboto ponoči v Parizu, pravi, da je namen pogajanj trajen sporazum med Francijo in Nemčijo. Politični krogi menijo, da je poset nemških ministrstov v Parizu zelo olajšal sedanjo napetost med Nemčijo in Francijo.

Uradni komunikacije o sporazumu

Pariz, 20. julija. AA. Snoči ob 11. je bil v predsedstvu vlade izdan komunikacije, ki pravi med drugim:

Zastopniki nemške in francoske vlade so soglašali v tem, da je njih sestanek važen in da naj bo začetek novega zaupnega sodelovanja. Zastopniki francoske vlade so spoznali, da je finančna kriza Nemčije resna. Zato so izjavili, da so pod pogojem finančnih jamstev in ukrepov v prilog političnega miru pripravljeni diskutirati kasneje o smernicah mednarodnega finančnega sodelovanja. Zastopniki obeh vlad pa so še sedaj poudarjali, da bodo med seboj ustvarili čim ugodnejše pogoje za kasnejše sodelovanje na gospodarskem in političnem področju. Spoznali so, da morajo združiti svoje napore, če naj se vzpostavi kredit in zaupanje v okolju miru in varnosti.

Italijanski komentarji

Rim, 20. julija. n. »Tribuna« naglašja, da so pariška in londonska posvetovanja zgodovinske važnosti. Konferenca v Londonu ima namen uresničiti ono, kar je Mussolini že davno priporočal, da se namreč reparacije in medzavezniški vojni dolgovi spravijo v medsebojno zavisnost. Interesantno je, da fašistovski tisk baš sedaj vsestransko komentira politično studijo Garibaldijevega vnuka Ezija Garibaldija in piše o odnošajih med Italijo in Francijo, pa priporoča, naj se ustvari zveza latinskih narodov: francoskega, italijanskega, južno-

ameriških, španskega in portugalskega. Edino na ta način bi bilo mogoče prepričati usoden razvoj zgodovine, ki vodi k neizbežnemu spopadu med Francijo in Italijo.

Velik optimizem v Angliji

London, 20. julija. AA. Tukajšnji dobro poučeni krogi so zelo optimistični glede uspeha londonske konference. Menijo, da so pariški razgovori precej razčistili položaj. Henderson je zastopnikom časopisja dejal, da so prijateljski razgovori, ki jih je imel s Stimsonom in s francoskimi ministri, mnogo pripomogli k medsebojnemu razumevanju. Minister je dalje poudaril veliko važnost poseta nemških ministrstov v Parizu in francosko-nemškega sporazuma.

Francosko-nemško zблиžanje je po njegovem mnenju zelo koristilo opravljalnemu delu za londonsko konferenco. Končno je dejal, da upa na ugoden uspeh te konference.

Tudi angleško časopisje je zelo optimistično.

»Daily Herald« ugotavlja z zadovoljstvom, da se včeraj ni govorilo o jamstvih, ki naj bi jih dala Nemčija, da dobi posojilo. Naravno je, da more Nemčija sprejeti posojilo edinole pod pogojem, da ne bo prisiljena žrtvovati svojega narodnega ponosa. Posojilo mora biti zgolj poslovna zadeva. List nadaljuje, da je Francija upoštevala nasvete angleškega zunanjega ministra Hendersona in ameriškega državnega tajnika Stimsona in omilila svoje pogoje za pomoč Nemčiji. Tako je zmagovali stališče, da se Nemčiji ne sme diktirati, ker so jo priznali za enakopravno z drugimi evropskimi velesilami z enakimi pravicami in dolžnostmi, da tudi ona prispeva prostovoljno k skupni stvari. List zaključuje, da s k tej novi atmosferi mnogo pripomogli osebni stiki med Brüningom in francoskim ministrskim predsednikom Lavalom.

Odhod državnikov v London

Pariz, 20. julija. d. Francoski in nemški ministri so danes dopoldne po 10. uri zapustili Pariz in odpotovali v London. Angleži in Američani so odšli že preje in so dospeli že v London. Ob odhodu Nemcev je prišlo do novih manifestacij za mir. Ko so nemški ministri prispeli na postajo in ko je njih vlak odpeljal, so se razlegli iz tisočev grl kliči: »Živela Nemčija, živela Francija, živeli mir!«

Otvoritev londonske konference

London, 20. julija. AA. Eno uro po prihodu nemških, francoskih, italijanskih in belgijskih državnikov se je pričela v prostorih ministrskega predsednika v spodnji zbornici ena najvažnejših konferenc, kar jih je bilo po versajski mirovni konferenci. Konferenca se udeležujejo delegati sedmih držav.

Udeležence konference je sprejel na postaji Victoria ministrski predsednik Mac Donald v spremstvu zunanjega ministra Hendersona. Gosti so prispeli kmalu po petih in so se odpravili v svoje hotele. Zanimivo je, da sta se francoska in nemška delegacija nastanili v istem hotelu, kjer sta izvedeni nemška in francoska zastava. Kmalu po prihodu so odšli ministri na konferenco, ki se je pričela ob 6:30 pod predsedstvom ministrskega predsednika MacDonalda.

Duh Hohenzollernecev je kriv

Praga, 20. julija. AA. Lidove novine napadajo Curtiusa in dr. Schobera, da so s svojo carinsko politiko omajali zaupanje Evrope v nemško demokracijo. Posledice so se takoj pokazale v finančni politiki. Inozemstvo se je prepričalo, da še vedno živi v Nemčiji duh Hohenzollernecev. Nemčija in Avstrija sta se prevarili že l. 1914, ko sta računali na neutralnost Anglije in na pomoč Italije, zopet se motita, ako mislita, da jima bo topot koristil preprič z zapadom. Nemčija in Avstrija skrivata za svojim hrbtom Rusijo, mesto da bi sodelovali s Francijo. Odgovornost za tako politiko in za pogubne posledice, ki morejo nastati s sodelovanjem z Rusijo, bosta nosila kot rečeno dr. Curtius in dr. Schober,

Svečana otvoritev prvega Obrtnega doma v Dravski banovini

Velika obrtniška slavnost pod pokroviteljstvom bana g. dr. Draga Marušica.

Celje, 20. julija.

Pod pokroviteljstvom g. bana se je včeraj v Celju vršila velika obrtniška slavnost. Ze v soboto je bilo vse mesto v zastavah, v nedeljo jutraj pa je posijalo najlepše solnce na mestne uice, koder je korakala železničarska godba in privedila budnico, med tem ko so z Miklavževega hriba pokali topiči.

Po prihodu jutranjih vlakov so celjski obrtniki z gosti v sprevedu odkorakali pred Obrtni dom v Gledališki ulici, pred katerim je železničarska godba privedila promenadni koncert. Ob 9. je prispel g. ban dr. Drago Marušič, narkar je opat g. Jurak blagoslovil dom in v lepem govoru razložil pomen dogodka ter pozval obrtnike, da naj v znamenju ljubezni vršijo svoje stanovske dolžnosti v prid svojemu bližnjemu in domovini. Predsednik Obrtnega društva g. Vinko Kukovec je nato pozdravil gospoda bana ter številne predstavnike oblastev in goste. Med burnim odobravanjem navzočih je prečital udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju ter pozdravno brzojavko ministrskemu predsedniku g. generalu Živkoviću in trgovinskemu ministru g. Kumanudiju. Godba je igrala državno himno.

Celjski obrtniki naj bodo vzor vsem obrtnikom

Nato je, viharno pozdravljen, povzel besedo g. ban dr. Marušič, ki je čestital celjskim obrtnikom na njihovem uspehu. Obrtniki so bili vedno steber narodnega gibanja in so v najhujših časih neomajno branili ne le svoje, temveč pravice vsega naroda. Z otvoritvijo tega doma pa naj nastopi za njih nova doba delavnosti, doba dela za obrtniški naraščaj, ki naj ga vzgajajo v duhu ljubezni do svojega naroda in v blagor domovini. Celjski obrtniki naj bodo vzor vsem obrtnikom v Dravski banovini in v državi sploh.

Nato je g. ban odkril spominsko ploščo, na kateri so ovekovečena imena onih, ki so ustvarili Obrtni dom, ter otvoril dom. Nato so čestitali in izrekli svoje pozdrave mestni načelnik g. dr. Goričan, okoliški župan g. Mihelčič, predsednik Zveze obrtnih združenj v Beogradu g. Zivojin Lazarevič, zastopnik beogradske obrtne zbornice g. Marković, podpredsednik Zbornice TOI g. Ogrin, predsednik Zveze obrtnih združenj v Ljubljani g. Rebek. Burno pozdravljen je kot zadnji spregovoril komandant mesta g. polkovnik Purič. G. ban in gostje so si potem ogledali razstavo obrtno-nadaljevalne šole, ki živo priča o napredku te važne ustanove. Ob

10:30 se je v Celjskem domu vršil okrožni zbor Zveze obrtnih druženj Dravske banovine, ki ga je vodil predsednik g. Jernej Golčar iz Celja. Tajnik g. Drago Žabkar je poročal o obrtniških organizacijah, o stanovski dolžnosti ter o stanovski zavednosti. Za njim je govoril g. ban dr. Marušič, ki je obrtnikom ponovno čestital in jih slavil kot pobornike narodne ideje. Pozval jih je, naj neomajno s svojim stanovskim delom vršijo veliko delo za konsolidacijo države. Generalni tajnik Zbornice TOI v Ljubljani g. Mohorič je potem govoril o pospeševanju obrti in podprl svoja izvajanja z obilnimi statističnimi podatki, g. Josip Rebek je govoril o davčnih vprašanjih, starosta celjskih obrtnikov g. Ivan Rebek je predaval o nalogah, ki čakajo obrtništvo v bodočnosti. Predsedstvo Obrtnega društva je nato g. Rebeku podarilo diplomu o častnem članstvu. Banovinski zadrudni nadzornik g. Ignacij Založnik je predaval o splošnem gospodarskem položaju, podpredsednik Zveze g. Igljič pa o obrtniškem naraščaju in o obrtniškem tisku.

Ob 13. se je začel v veliki dvorani Celjskega doma slavnostni obed, na katerem je predsednik Obrtnega društva g. Vinko Kukovec izrekel zahvalo vsem onim, ki so s svojo pomočjo in podporo pripomogli do ustvaritve Obrtnega doma, zlasti pa se je zahvalil g. ministru v. p. Vekoslavu Kukovcu. Svoj govor je zaključil z vzklikom na Nj. Vel. kralja. Po številnih zdravicah je končno še spregovoril g. ban dr. Drago Marušič, ki je bodril celjske obrtnike k nadaljnjemu uspešnemu delu. Po njegovem govoru je godba zaigrala državno himno. Ob 16. se je začel v dvorani Obrtnega doma občni zbor Zveze obrtnih druženj Dravske banovine. Predsedoval je predsednik g. Jernej Golčar, ki je na kratko orisal zgodovino Zveze in njenega nastanka. Obširno tajniško poročilo je prebral g. Drago Žabkar, ki je zlasti povdarjal težkoče, s katerimi se mora Zveza boriti. Tako so nekatera obrtniška društva v naši banovini, ki nikakor nečejo pristopiti k zvezi. Vendar se bo storilo vse, da se pridobijo ta društva in da se ustanovijo še nova obrtna društva. Blagajniško poročilo je imel g. Stojan Holobar. Pri razno-terostih se je med drugim sklenilo nabaviti enotne znake za vse obrtnike. Zaključil je zbor g. Josip Rebek iz Ljubljane z daljšim predavanjem, v katerem je izčrpno obravnaval vsa vprašanja, ki se tičejo obrtništva in katerih rešitev je nujna. Lepo uspeli obrtniški prazniki se je nato zaključil s prijateljskim sestankom obrtnikov v Celjskem domu.

Delovanje rudarske nadaljevalne šole v Trbovljah

Trbovlje, 19. julija.

Šolsko leto, ki ga zaključujemo in ki je 26. po številu, se je pričelo 1. oktobra 1930. Glede na krizo, ki je bila občutna že tedaj, ko se je razglasil pričetek pouka, je učiteljski zbor upravičeno domneval, da bo za to leto le malo pri- glašencev. Toda zgodilo se je drugače. Za prvi letnik se je prijavilo toliko rudarjev oziroma tudi večje število brezposelnih, da smo po ne- kaj dneh vpisovanja morali nove pri- glašence zaradi pomanjkanja prostora odkloniti. Sprejelo se jih je 44 za 1. letnik, za drugi letnik pa 27. Od teh je bil najstarejši 34 let, najmlajši pa 16 let star. Razen 3 obiskovalcev so bili sami samci. Razumljivo je, da omenjeno šte- vilo gojencev ni vztrajalo do konca leta.

Po preizkušnji gojencev 1. letnika se je kma- lju ugotovilo, da imajo pri- glašenci jako raz- lično predzobrazbo. Konferenca učiteljskega zbora je na podlagi predloga g. dvornega svet- nika inž. Strgarja, ki ga je iznesel na odbo- rovi seji, sklenil predključiti 1. letniku pri- pravljajni razred, v katerega se pozovejo vsi oni, katerim manjkajo temeljni pojmi iz rač- unstva in jezikovnega pouka, to je pisanja, čitanja in slovnice. Število teh je početkoma znašalo 18. Na izrecno željo gojencev samih se jim je sicer dovolilo, da so obiskovali tudi predmete 1. letnika, a so poleg tega tedensko po 3 ure imeli še poseben pouk iz računstva, oz. jezikovnega pouka. Sestavil se je tozadevni podrobni učni načrt, ki se je predložil tudi na odobrenje. Stroški, ki so nastali zaradi povi- šanja števila učnih ur, je deloma krila TPD, deloma občina. Kakor vsako leto, se je razum- ljivo tudi letos število obiskovalcev po nekaj mesecih že začelo krčiti, kar pa je vztrajnej- šim in resnejšim itak v korist. Posebno se je to poznalo v 1. letniku, iz katerega so odpadli vsi, ki se še niso dovoljno zavedali važnosti šole oz. nadaljne izobrazbe. Resnejši in tudi vztrajnejši bili gojenci 2. letnika, med kate- rimi so taki, ki se tako po inteligenci kot po obnašanju prav nič ne razlikujejo od dijakov drugih šol. Pripomniti naj pri tej priliki, da profesorji Zanatske šole v Splitu, kamor je 2. letnik napravil poučni izlet, niso mogli verjeti, da so gojenci ob enem tudi rudarji.

Obisk je bil povprečno dober. Šolo je med letom, in sicer 17. marca 1931. inspicial g. dvorni svetnik Strgar. Hospitaliral je v obeh let- nikih pri računstvu, mineralogiji in geologiji. O napredku se je g. dvorni svetnik pohvalno izrazil ter z lepimi besedami sam spodbujal gojence k vztrajnosti in pridnosti.

Od že preje omenjenega števila vpisanih bo po konferenčnem sklepu klasificiranih v 1. let- niku 25, v 2. pa 14 gojencev, ki so z malimi izjemami dovršili pouk deloma s prav dobrim deloma s dobrim uspehom. Letos je potrebno omeniti tudi poučna izleta, ki ju je priredila šola o binkoštnih praznikih. Gojencem 2. let- nika, ki so ga posejali nekateri rudarji že par

let in so bili ves čas vzgled svojim mlajšim tovarišem, so prošnji ugodili ter napravili z njimi izlet v Split, katerega sta vodila gg. inž. Rogl in učitelj Jesih. V Splitu, kjer so ostali poldrugi dan, so si ogledali pod vodstvom gg. profesorjev tamošnje zanatske šole vse zname- nitosti mesta Splita. Iz Splita so si izletniki vrnili po morju na Sušak, kjer so ostali celo popoldne. Prvi letnik si je pod vodstvom gosp. upravitelja Plavšaka, inž. Lipužiča in učitelja Omerca ogledal znamenitosti mesta Zagreba. Meseca januarja t. l. je bilo dotiskano Izvestje o 25-letnem obstoju rudarske nadaljevalne šole v Trbovljah, ki je vsebinsko prav dobro se- stavljen.

Z željo, da ohranijo rudarski nadaljevalni šoli vse dosežanje korporacije, ki jo gmolno in moralno podpirajo, i v bodoče svojo naklo- njenost ter ji s tem onogotijo še nadaljni raz- voj in obstanek, zaključujemo to poročilo.

Vodovod v Medvodah

Lepa gospodarska pridobitev vaščanov

Medvode, 20. julija.

V Medvodah so ustanovili Vodovodno za- drugo pod predstvom agilnega rojaka gosp. F. Sešeka, posestnika in lastnika znane kroja- ške delavnice v Medvodah. Kajpak da je bilo treba premagati spočetka mnogo ovir. Nerodno- sti so prihajale z vseh strani. A šlo je! Sklep, da se napelje s Polhograjskih dolomitov vo- dovod v Medvode, se je pričel izvajati. Z iska- njem vode še ni bilo preveč križev in težav. Krajevno imenovani sludenc Zlobnica izpod Goriškega hriba se je izkazal za dovolj močne- ga. Od skupne količine vode se bo zaenkrat porabilo le 25%, dočim ji je 75% v rezervi. Vrh tega so na razpolago še drugi studenci, ako bi se poraba vode kedaj tako zelo pove- čala. Sklenjen je tudi poseben dogovor z Va- šami, ki bi ob potrebi stopile na plan. Vode je torej zaenkrat dovolj.

Vsi lepi nameni in načrti pa bi gotovo več ali manj zastali pri željah, da zavednim Med- vodčanom ni priskočila v pomoč banovina in še prav posebej Higijenski zavod, ki je šel Vo- dovodni zadrugi pri dobavi cevi, strokovnem vodstvu in načrtih širokopotezno na roko. Stro- ški vodovoda so bili proračunjeni na okoli 720.000 Din, z vsemi postranskimi delj pa na okoli 900.000 Din, kar je za skromno neimovito vas gotovo visoka vsota.

Na važnejših točkah v Medvodah so namestili hidrante, ki bodo v izvrstno uporabo pri mre- bitnih požarih, nič manj pa ne bo voda slu- žila škropljenju zaprašnih cest. Ker je jakost pritiska dovolj močna in vodohram na visoki legi, se bo vodovod lahko napeljal do najvišje ležečih stavb, tudi do gostilničarja Bohinca vrh strmega medvodskega klanca. Dosedaj je do- bilo vodo okoli 30 hišnih posesnikov, med njimi domači Zdravstveni dom in nova šolska zgradba na Preski. Ako bo potrebno, bodo zgradili po-

Hranilnica Dravske banovine Celje - Ljubljana - Maribor

**Pupilarno varni denarni zavodi
Dravske banovine, ki tudi jamči
za vse njihove obveznosti z vsem
svojim premoženjem in vso svojo
davčno močjo. - - - Sprejemajo
vloge na knjižice in tekoči ra-
čun z najvišjim obrestovanjem.
Dovoljujejo kredite, posredujejo
v vseh denarnih poslih!**

Najbolj varna naložba prihrankov!

zmeje javne vodnjake in napajališča. Za ot- vritev vodovoda je priredila Vodvodna zadruga včeraj popoldne vrtno zabavo pri Tometu v Medvodah. Zbralo se je mnogo ljudstva, ki je predvsem govorilo, o novem, res priznanja vrednem napredku za Medvode. Pred veselico so imeli domači gasilci lepo uspelo vajo. Hi- dranti so se brezhibno obnesli.

Vsi činitelji, ki so kakorkoli pripomogli, da je medvodski okoliš dobil dober in higijensko neoporečen vodovod, so storili hvaležno delo. Predvsem seveda veljajo čestitke domačinom, ki so započelo stvar izvedli tako temeljito do kraja.

Ponesrečenega Vladimira Škrbca še niso našli

Vrhnika, 19. julija.

Vladimirja Škrbca, mladega trgovca iz Vrh- nika, ki je postal nesrečna žrtev Save pri kopa- nju v Zagrebu, še sedaj niso našli. Truplo ubo- gega trgovca tiči najbrže kje med koreninami dreves ob obrežju in ga bo ob večjem nali- vu narasla voda iztrgala iz objekta na dnu usodne Save in ga spravila na površje ter ga vrnila žalujočim staršem in sestram, ki bodo poskrbeli, da bodo zemeljski ostanki nesrečnega mlade- niča počivali v ožji domači grudi.

Huda nesreča z motociklom

Murska Sobota, 19. julija.

Soboškega trgovca Cizel Viktorja je v soboto zvečer zadela huda nesreča. Ko se je vračal v M. Soboto po poti iz Bertine, mu je na ostrem ovinku pri parku v Rakičanu nenadoma odpo- vedala razsvetljava in je zavozil v jarek, ki je na tem mestu precej globok. Papec je bil strahovit in je Cizel obležal pod motorjem z zlom- ljeno nogo in z drugimi hudimi poškodbami. Začel je vpiti na pomoč, toda dasi so hiše od- daljene samo dobrih sto korakov, ga ni slišal nihče. Našli so ga šele dobri dve uri po nesreči nekji delavci, ki so se vračali iz gostilne. Pre- peljali so ga takoj v bolnico v zelo kritičnem stanju, ker je zgubil mnogo krvi. Po mnenju zdravnikov bo ostal pri življenju.

Dijak utonil v Ščavnici

Ljutomer, 19. julija.

Včeraj v soboto je prišel v dijaku VII. raz- reda humanistične gimnazije v Mariboru Francu Štamparju v Presiki pri Ljutomeru neki tovariš iz Ormoža na obisk. Proti večeru sta si oba zaželela kopeli in zato sta odšla k precej odda- ljenemu Rižnarjevemu mlinu v Pristavi, ki je pred meseci pogorel. Kopala sta se nad zatvor- nico, kjer je Ščavnica precej globoka ter plava- la nekajkrat sem ter tja. Neodoma pa je Štampar zaklical tovarišu, naj mu pomaga, ker ne more več plavati. Tovariš ga je skušal rešiti, toda bil je preslab in Štampar mu je dvakrat ušel iz rok ter izginil pod vodo. Dijak je spla-

val k bregu ter začel klicati na pomoč. Prihite- lje je mlinar, ki je s pomočjo drugih potegn- l Štamparja iz vode, toda nesrečni sedmošolec je bil že mrtev. Štampar je bil srednje dober pla- vač, imel pa je malo srčno hibo in najbrž ga je v vodi prijel srčni krč. Njegov oče Jakob je župan občine Presika. Težko prizadeti rodbini, ki je izgubila nadbudnega sina, naše sožalje!

Požarna katastrofa v Babnem polju

Prezid, 19. julija

V noči med 14. in 15. t. m. je izbruhnil požar v Lahovem skednju v Babnem polju in se z ne- verjetno naglico zaradi suše razširil na bližnja poslopja. V trenutku sta bili v ognju še Jakob- čeva in Tomečetova hiša ter še bližnja dva skednja in en kozolec. Zaradi velikega po- manjkanja vode je bilo gašenje zelo ovirano in ogenj je zato neovirano opravil svoje delo.

Takoj v pričetku požara je prišla na pomoč požarna bramba iz Prezida, ki se je z vso po- žrtvovalnostjo lotila gašenja in gotovo prepre- čila, da katastrofa ni bila še hušja. Ako bi ognjegasec iz Prezida ob pravem času obve- stili, bi ti gotovo rešili še mnogo več. Ker v Babnem polju ni vode, so jo nosili celo iz Pre- zida; pri tem se mora pohvalno omeniti ženske iz Prezida, ki so nosile vodo v škafih iz Pre- zida do Babnegopolja. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je gmotna škoda zelo velika in gre v stotisoče.

Huda nesreča bogoslovca

V nedeljo ponoči so prepeljali v celjsko jav- no bolnico 22-letnega Pirnata Janka, bogoslovca tretjega letnika, doma iz Spodnjih Jarš pri Kamniku. V nedeljo zvečer se je z nekim av- tomobilom odpeljal iz Mežice, med potjo pa se je na doslej še nepojasnjen način zgodila ne- sreča, pri kateri je Pirnat dobil hude poškod- be. V bolnici so dognali, da ima prebito lo- banjo in da se mu je vnela možganska mre- na.

Zagorje

Pobalinstvo. Ko je privozil v nedeljo popo- lndanski vlak na zagorsko postajo, so železniški uslužbenci opazili, da se dviga izpod enega va- gona močan dim. Mislili so, da se hoče vagon vneti in so ga hoteli odklopiti. Tedaj pa so opazili, da je vagon z vso silo zavrt, da se kolesa niso mogla vrteti. Poizvedbe so dognale, da je zavrl zavoro neki mladenič in tako je drsal vagon od Litije do Zagorja. Zgodila bi se lahko velika nesreča in upamo, da bodo ne- pridivna našli.

Zopet cirkus. Komaj je zapustil našo ubogo črno dolino neki cirkus, je prišel v soboto že drugi. Ljudje itak nimajo denarja za neobhodno potrebne stvari, kaj šele za cirkus. Edino mla- dina paše svojo radovednost ob široko razpe- tih plahbah.

Veličastna žalna manifestacija v Bohinju

Okritje nagrobnega spomenika Sokolu-borcu Maleju -- žalni govori prestavnikov Sokolstva in oblasti

Govor zastopnika vojske polkovnika br. Novakovića

Bohinj, 20. julija.

Leto dni je minulo, ko smo izročili materi zemlji telesne ostanke nepozabnega junaka — Sokola brata Toneta Maleja na bohinjskem pokopališču. Ogromna množica naroda in Sokolstva se je včeraj zopet zbrala tiho in z globoko žalostjo v sru na bohinjskem pokopališču, da prisostvujejo odkritju nagrobnega spomenika sokolskemu borcu bratu Tonetu Maleju.

Z vlaki je prislo v Bohinj Sokolstvo v častnem številu iz kranjske sokolske župe in ljubljane. Dopoldanski vlak je imel zamudo in se je zaradi tega formirala sokolska povorka izpred Sokolskega doma v Bohinju šele ob pol 12., odšla je na pokopališče, kjer je bila izbrana tisočglava množica.

Na čelu povorke, pod vodstvom načelnika Sokola I Tabor brata Staneta Vidmarja, je korakala godba Sokola I, za njo so nesli sedem sokolskih praporov, zavitih v črno, sledilo je starešinstvo sokolske župe Kranj in ljubljane nato članstvo v kroljih, članice, domače gasilno društvo s praporom ter članstvo v civilni in ostalo občinstvo.

Na pokopališču so se okoli spomenika, ki je bil zavit v črno kopreno, razvrstili praporščaki, nato predstavniki vojaških in civilnih oblasti, Sokolstvo, gasilci, pevski zbor in občinstvo. Pred grobom so stali globoko užalosteni pokojnikova mati, brata Janez, Jože, sestra ter ostali sorodniki. Vsi so tiho plakali, zlasti mati ter je z njo sočustvovalo vse navzoče občinstvo.

Kot oficijelni zastopniki so prisostvovali žalni manifestaciji zastopnik komandanta Dravske divizije polkovnik brat Novaković, zastopnik banske uprave okrajni glavar iz Radovljice brat dr. Vidmar, domači župan g. Mavrič, za sokolsko župo Kranj brat dr. Obersnel, za ljubljansko brat podstarosta Milko Krapež, tajnik Flegar in blaginjak Slana, načelnik Saveza SKJ brat Ivan Bajželj, za Sokola Beograd Matiča starosta admiral v pokoju brat Prica, za Sokola I Tabor, ki je bil korporativno zastopan pa starosta brat inž. Beve in načelnik Stane Vidmar. Poleg tega so prisostvovali manifestaciji zastopniki skoro vseh sokolskih društev iz ljubljane in gorenjske sokolske župe.

Žalno svečanost je otvorila z žalnim korakom godba Sokola I, ki je vsem privabila solze v oči, nakar je z drhtečim glasom spregovoril načelnik brat Stane Vidmar.

V svojem, pijetete polnim govoru je omenjal, kako bolešno je odjeknila v vrstah Sokola I

pred letom dni tragična vest v nesreči brata Toneta pri mednarodni tekmi v Luksemburgu. Tolažili smo se, da ne bo rodila nesrečnejših posledic, a kruta usoda je hotela drugače. Brat Tone je podlegel težki poškodbi, umrl kot junak, s poslednjimi besedami: »Ali bodo naši prvi?« Brat Tone je bil vzoren Sokol, plemenit in nadvse dober. Sokol I je izgubil z njim najboljšega brata, izvrstnega tekmovalca in telovadca. Bil je popolnoma navezan na nas, z njim smo se veselili in žalostili. S težko slutnjo je odšel v mednarodni boj, kdo si je mogel misliti, da se bo uresničila.

Se enkrat je sprejel sokolski Tabor nepozabnega brata v svojo sredo, potem pa smo ga spremljali sem gor v to divno bohinjsko kotlino. Dalje je brat načelnik, komaj zdržavajuč solze, izrekel svečano obljubo, da bodo Sokoli hodili po njegovih potih in da jim bo brat Malej ostal živ v njihovih srcih. Brat Vidmar je nato odkril spomenik in nadaljeval: Pogledj Tone, to sokolsko družino pred seboj, pa boš videl, da si danes še prav tako naš, kot si bil pred letom. Tvoj topli pogled naj še bolj razvname sokolska srca, da bomo v bratski slogi združili vse svoje sile v sokolskem delu za lepo bodočnost naroda. Slava Tvojemu spominu!

Spomenik je krasno umetniško delo iz rdečega marmorja, na vrhu z glavo blagopokojnika v naravni velikosti iz bronu. Napis na spomeniku se glasi: Brat Tone Malej, rojen 16. januarja leta 1907 Savica-Bohinj, umrl 15. julija 1930. na plošči pa: Tebi, ki si daroval življenje v borbi za čast Sokolstva in slavo domovine, Tebi brat junak, večna slava Sokol I. Tabor, ljubljana.

Sokolski pevski zbor je nato zapel »Vigred«, nakar je imel krasen govor starosta Sokola I. Tabor brat inž. Beve. Enako kakor brat Vidmar je tudi brat sarosta omenjal vse plemenite vrline pokojnega brata Maleja kot vzornega Sokola, omenjal njegovo tragično smrt in veliko izgubo, ki jo je utrpelo jugoslovansko Sokolstvo. Solze so zalile vsem navzočim, ko je brat starosta izrekel: »In mati našega Maleja! Kdo je ni občudoval v dnevih njene in naše največje tuge, kdo se ni klanjal pred veličino njene žrtve in udanosti pred neizprosno naravnim zakonom. Tako je moralo biti, je bil njen preprosti in presunljivi resnični izrek. V imenu Sokola I. je izrekel zahvalo kraljevski vladi, ki se je takoj in na tak lep način pobrigala, da je materi našega Toneta zasigurno preskrbala za bodočnost. Dalje je izrekel zahvalo vsem predstavnikom vojaških in civilnih oblasti ter Sokolstvu, ki so se v tako lepem številu udeležili današnje žalne manifestacije. Brat starosta je nato položil na grob krasen venec v imenu Sokola I Tabor, godba pa je zalagala turborno žalostinko.

Vrstili so se nato govori posameznih zastopnikov.

Prvi je izrekel nekaj pretresljivih besed v spomin na počastitev vrliga mednarodnega tekmovalca načelnik Saveza za SKJ brat Bajželj, ki je obenem položil krasen venec, poklonjen od načelnikstva Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.

Okrajni glavar brat dr. Vidmar je pozival sokolsko mladino, naj hodi po potih pokojnega brata Maleja, ki jim naj bo vzor — Sokola. V imenu komandanta Dravske divizije je govoril polkovnik brat Novaković, za bohinjsko občino župan g. Mavrič, ki je položil na grob krasen venec iz planinskega cvetja. Podstarosta Sokolske župe ljubljana brat Milko Krapež je položil venec s temi besedami: Minulo je leto dni, kar smo položili v grob Tvoje truplo. Kruta usoda Te je iztrgala iz naših vrst pri Tvojem težkem sokolskem delu v daljni tujini. Dragi Tone, ta obisk je dokaz, kako si nam bil in si nam še vedno drag in ljub. Slava Tvojemu spominu! Zdravo!

Za gorenjsko Sokolstvo je govoril starosta jeseniškega Sokola brat dr. Obersnel, nato pa za matično društvo Beograd admiral Prica, klanjajoč se manom nepozabnega brata Maleja, ki je bil Sokol od zibelke do groba. Njegov spomin ne bo živel samo od Triglava do Djevdjelje, marveč po vsem slovanskem svetu. Govor brata Prica je napravil na vse zelo globok utis in pihal polok solz v oči. Pevci so zapeli vedno lepo »Pomladi vse re veseli« nakar je spregovoril še zastopnik domačega Sokola prosvetar brat Požar, ki je prečital

brzojavko Sokola III ljubljana in brata dr. Rašića iz Beograda.

Žalno svečanost je zaključila godba Sokola I, nakar je sledil razhod pred Sokolskim domom. Popoldne so zopet romale množice na Malejev grob in občudovali njegov kip in krasne

vence. Med venci sta bila tudi venec mednarodnih tekmovalcev iz Pariza, ki je bil položen na grob že v soboto dopoldne, in učencev mlekarške šole iz Skofjeloke, na povratku s Triglava. Slava junaku, vzornemu Sokolu, br. Maleju. J. H.

Zločini treh strahovalcev Dolenjske

Kako so jih vrli mokronoški orožniki prijeli v njih brlogu Zdaj so na varnem

Mokronog, 20. julija.

Kakor smo v nedeljski številki že poročali, so v noči med 14. in 15. julijem mokronoški orožniki izsledili in aretirali nevarno vlomilsko družbo, ki je opravljala svoj nečeden posel po Dolenjski.

To noč je tatinska družba imela svojo »glavno skupščino« na Jerengi pri Trebelnem. Njih poglavar — kolar Franc Kraševac je bil »predsednik«. Orožniki iz Mokronoga so zvedeli, da je član Kraševčeve tolpe tudi 37letni Alojz Sotlar iz Radeč, znan specialista za tatvine in vlome po dolenskih zidanicah. Tretji v tej družbi je bil pa 26letni Franc Rozman, pobegli kaznjeneec, doma iz občine Tržišče. Nazadnje je bival v Stari Gradiški. Tatinski brlog so obkolili orožniški narednik g. Kramberger in orožnik Vinko Beg ter posestnik Zore in kovač Miha Kragelj iz Cužne vasi. Orožnika sta vdrla v hišo, kjer so se vlomilci zalivali s cvičkom in se mastili z ukradeno pečenko. Po hudji borbi, tvegajoč svoje življenje, sta orožnika vse tri zločince zvezala in preiskala brlog. Našla sta pri Kraševcu 13 ključev, pri Rozmanu 5 vetrihov in naboje za Steyer pištolo. Našli so tudi dve vreči z naravnimi za prenašanje plena. Zločinci so imeli več oblek, katere so izmenjavali, da ne bi jih ljudje tako hitro spoznali.

Samokres na prsa

Kako so zločinci strahovali svoje žrtve, pričata-le dogodek: Pred dnevi se je vračal utrujen po dnevnem delu domov čevljarji mojster Alojz Regina iz Jerenje. Srečal je neznanega moškega in ga vljudno pozdravil, neznanec pa je zagodrnjal, Regini posvetil »svetliko v obraz in mu nastavil samokres na prsa. V smrtnem strahu je Regina zbežal domov. Napadalec je bil Kraševčev pajdaš Sotlar. Trebelani so se pošteno oddahnili, ko so zvedeli, da so ti trije nevarni tiči na varnem. Njih želja je, da jih bodo pošteno kaznovali.

Ljudje se boje maščevanja

Ljudstvo je ta triperesna detejica znala tako ustrahovati, da se sedaj, ko orožniki iščejo prič in preiskujejo že storjene zločine, ne upa pričevati, boječ se osvete.

Posebno se ljudje boje Kraševca, ki ima na vesti že mnogo vlomov in tatvin, pa se je doslej vedno izmazal in je bil zaprt le kratek čas ter se zopet vrnil na svoj posel. Pred 10 leti se je naselil v naših krajih in odtlej se preživlja ve-

Aretacija nevarnega vlomilca v Mariboru

Vlomilec ima na vesti težke stare grehe

Maribor, 20. julija.

Včeraj krog 1. ure zjutraj je bila tukajšnja policija obveščena, da je malo pred polnočjo prišel iz kletnega stanovanja hiše št. 24 v Ciril-Metodovi ulici neznan moški sumljivega obnašanja. Na označeni kraj so bili takoj odposlani policijski agenti, ki so ugotovili, da je neznanec v stanovanje vlomil ter odnesel takrat še odsotni Antoniji Fervegovi 95 Din v gotovini, škatljico pudra in žepni robee.

Po opisu je policija kmalu spoznala, da ni mogel biti vlomilec nihče drugi nego dimnikarski pomočnik Ernest Kralj, rojen v Spodnji Šiški v ljubljani, pristojen pa v Logatec. Zaradi tega so proti jutru odšli v njegovo stanovanje, kjer so ga aretirali. Pri hišni preiskavi so našli tudi ukradeni puder, vlomilske ključice, samokres itd. Kljub vsem tem vidnim dokazom pa je Kralj pri zaslišanju vse tajil in tr-

dil, da je bil ves večer doma, dočim je njegova gospodinja izjavila, da se je vrnil šele po polnoči. Ker so bil v zadnjem času izvršeni v Mariboru še številni drugi vlomi v stanovanja, se sumi, da je tudi z njimi v zvezi aretirani Kralj, ki je kot dimnikar dobro poznal vse hiše, po katerih je ometal dimnike.

Pri nadaljnem preiskovanju in pregledovanju so na policiji še ugotovili, da je Kralj star vlomilec in tat. Glasom policijskega lista ga že nekaj let zasledujejo orožniki v Rovtuh in Logatec zaradi vloma pri posestniku Janezu Trevnu, kjer je pokradel 3925 Din, vloma pri posestniku Antonu Križaju, kjer je izmaknil 3870 Din ter vloma pri posestniku in gostilničarju Ivanu Šemerlu, kjer si je prisvojil za 160 Din jestvin. Na vesti pa ima gotovo še druge slične grehe.

Kri zaradi dekleta

Fant, ki je ranil očima in dekletu ter si sam stri komolec

Maribor, 20. julija.

Včeraj popoldne sta šla zakonca Malija in Roza Novak s Pobrežja na nedeljski izlet v Pesnico. Z njima je šla tudi ženina 16-letna hči Zofija Kozarjeva, a pozneje se jim je pridružil še brezposelni knjigovez Rudolf Rep, ženin mlade Zofije. Na povratku proti domu je nastal med Repom in Zofijo prepri. Kozarjeva, ki je v zadnjem času spoznala, da z Repom ne bi mogla biti srečna, mu je namreč svetovala, naj jo pusti na miru in je več ne zalezuje. V ta njen prepri se je vmešal tudi oče Matija Novak, katerega je Rep že na cesti napadel in ga pretepel.

Kljub temu se Rep ni odstranil. Zasledoval je dekletu in njene starše do doma, kjer je vdrl v stanovanje, pograbil v kuhinji tri nože in planil za Zofijo, ki se je že spravljala spat, v sobo. Tu jo je napadel z nožem ter jo težko ranil na levem stegnu. Dekle se mu je, dasi ranjeno, iztrgalo in skočilo skozi okno na dvorišče, od koder se je zateklo k sosedovim, ki so o dogodku obvestili reševalno postajo.

Pobesneli Rep se je pa zaklenil v dekletino sobo, razbil in uničil vso opravo ter opremo in

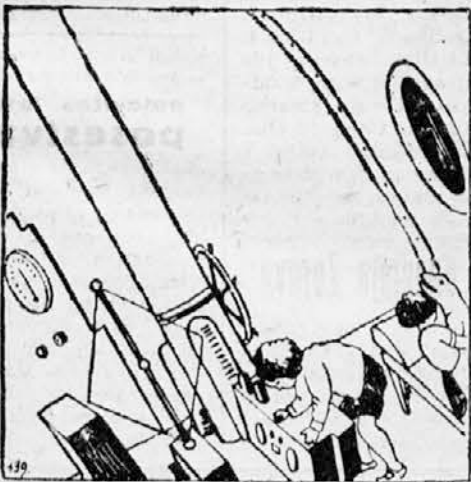
grozil, da bo vse pobil in hišo zažgal. Ker ga ni bilo mogoče pomiriti, so prišli Novakom na pomoč sosedje, ki so vdrli v sobo ter po težji borbi Repa obvladali in ga zvezali. V boju s sosedsi si je pa Rep strl levo roko v komolec, tako da so morali tudi njega odpeljati v bolnišnico. Kakor doznavamo naknadno, dekletu ni nevarnejše ranjeno in bo v kratkem okrevalo.

Kočeveje

Občni zbor Sokola. V četrtek, dne 23. t. m. ob pol 20. se bo vršil v gostini pri Bežanu izredni občni zbor kočevskega Sokola. Na dnevnem redu bo že od prevrata pereče vprašanje sokolskega doma, Sokol namerava baje kupiti prostore bivše opekarne in tam urediti svoj dom. Zdi se nam, da bi bil to radi velikih stroškov novega poslojja precej ugoden izhod.

Piknik. V nedeljo je priredila tukajšnja podružnica Kola jugoslovanskih sester družabni piknik. Vsled ugodnega vremena in prostora je bil odziv občinstva čisto lep. Prireditev se je vršila pri Rožnem studencu. (Ali ne bi bilo prav, da bi doslovni nemški prestavi krstili ta studenc z imenom »Pri treh lipah«?).

Potovanje po zvezdi večernici

139.

Naslednjega dne je Dušan skrbno pregledal vse aparate, in tu je nenadoma opazil nekaj, česar prej ni. Priprave za oddajno in sprejemno radio-postajo. Ves zasopel je prihitel k Danici in Čučurcu, ki sta še ležali in vzkliknil. »Govorili bomo! Z zemljo bomo govorili!« »Z zemljo? Kako?« se je začudila deklica. »Po radiu.« je odvrnil deček, polskal navodila za postavitev oddajne in sprejemne postaje in se nemudoma lotil dela.

Kratka zgodovina slov. zborovnega petja

(Konec.)

Razevit društven za mnogo podpirali glasbeni listi. Prvega je izdal Jurij Flajšman (Slovenska glasba, 1848-59), drugega Fran Gerbič (Glasbena Zora, 1899, 1900). Na Primorskem so bodril narod s svojimi skladbami Anton Hajdrih, Josip Kocjančič, brata Avgust in Armin Leban, pri nas pa p. Hugolin Sattner in drugi. Popularizacijo slov. moških zborov in kvartetov je prispevala Glasbena Matica, ki je v redakciji dr. J. Cerina izdala pesmarico. Po vsej Sloveniji so nastajala pevska društva, pridno so prepevala, toda njih resni koncertni nastopi so bili sporadično redki. V takratno precejšno temo in diletantizem je pa l. 1901. posvećevala vzhajajoča baklja dr. Gojimira Kreka, Schwentnerjevi »Novi Akordi«, ki so zhajali do začetka svetovne vojne in ki so na mah zrevali in razvijali vso našo glasbo, ter otvoril zanjo novo, duhu časa odgovarjajočo etapo. Začel se je preporod slovenske glasbe. Poleg starejših skladateljev so stopil v krog sodruštvo Novih Akordov novi: urednik dr. G. Krek, Anton Lajevič Emil Komel, Risto Savin, dr. Anton Schwab, Emil Adamič dr. Josip Pavčič, O. Dev, Stanko Premrl, dr. F. Kimovec, Janko Ravnik, Vasilj Mirk, Emil Hochreiter, Ignacij Hladnik in dr. ki so, sledeč svojemu uredniku in vodniku, pomagali listu do neprecenljive razmaha. V glasbenem delu je pribodeval same nove skladbe, v književni prilogi pa je sam dr. Krek nesumljeno bičal naše glasbene razmere, ocenje-

val nove glasbene izdaje, udrihal po diletantizmu v pevskih društvih. Ta pa so navajena na stare skladbe, gledala na »Nove Akorde« apatično, z nerazumevanjem novega glasbenega pokreta in zalosno je dejstvo, da večina tedanjih pevskih društev nanje niti naročena ni bila in lista nima v svojem arhivu. Bič dr. Kreka je nekatera, ki so imela dobre in agilne pevovodje, izpreobrnil. Čezdalje bolj so se posvećevali resnemu koncertnemu delu. Pa je šlo še po polzevo. Na Hubadovo inicijativo se je pod okriljem Glasbene Matice ustanovila Zveza slov. pevskih zborov, ki je zbrala v svoj krog malodane vsa društva Slovenije od Trsta in Gorice do severne meje. Stajerski in Koroški organizaciji sta bila prva predsednika pok. Anton Stritof in dr. Vladimir Ravnihar, nato dr. Janko Zirovnik izredno agilni tajnik Dragotin Šebenik, pevovodja M. Hubad in pozneje dr. P. Kozina. Na vsakoletno skupščino včlanjena društva pošiljala svoje delegate, ki so sprejemali naročila in nasvete Zveznega odbora. Nekatera društva so kazala stremiljenje navzgor, druga so ostala konzervativna. Najboljša in najdelavnejša so bila društva, ki so imela za pevovodje — učitelje. Na skupščini leta 1909. se je pojavil kot zastopnik pevskega društva Bralnega društva v Idriji Zorko Prelovec ter je predaval o nalogah naših pevskih društev. Nastopil je ostro proti starim naredbam pevskih društev, proti njihovemu prirejanju veselice, kjer so zabava, pitje in ples glavno, petje zbora pa le za štafažo, proti profaniranju narodnih pesmi s kričanjem pevcev po gostilnah, je zagovarjal pravo nalogo pevskih zborov; udejstvovanje društev in zborov na koncertnem odru, njih izpopolnjevanje

v izvajanju, prednašanju do umetniške višine. Zveza je predavanje natisnila in ga poslala vsem včlanjenim društvom v uvaževanje. Pevska društva v Ljubljani, Kranju, Trzinu, Celju, Trbovljah so se začela koncertno uveljavljati, opustila so razne bakljade in obhode, veselične prireditve in maskerade. Pomagali so pri pokretu največ »Novi Akordi«, dokler niso počili usodepolni strelji v Sarajevu. Po napovedi Avstrije vojne Srbiji so pevska društva onemela, Novi Akordi so prenehali izhajati, pevci so šli pod orožje. Intex arma silent musea —. Tem večje veselje je zavladalo v društvih po prevratu. Marsikateri pevec se ni več vrnil, tisti pa, ki so srečno zdravi ušli vojnim grozotam, so se začeli s podvojeno ljubeznijo do naše pesmi zbirati okoli klavirjev in harmonijev svojih pevovodij. Pevska društva so širom domovine oživela, ustanavljali so povsod nova, začelo se je razgibano pevsko življenje, ki ga je kalila edina bridka zavest, da smo toliko pevskih sester in bratov izgubili v Primorju in na Koroškem. Zopet je oživela Zveza slovenskih pev. zborov s predsednikom Matejem Hubadom, podpredsednikom dr. Antonom Sviglom. Nova pravila je sestavil prof. Marko Bajuk, za pevovodjo je bil izvoljen Zorko Prelovec. Vsakoletne njene skupščine in veliki popoldanski pevski koncerti v Unionu, na katerih je dostokrat nastopilo nad 14 zborov, so bili pravi pevski prazniki. Leta 1924 je Zveza likvidirala in so njena društva vstopila v Južnoslovenski pevski Savez s sedežem v Beogradu ter tvorila danes njega sestavni del kot Hubadova župa JPS. pod starejšino dr. Svigljem v nji je včlanjenih nad 30 društev iz bivše Kranjske, dočim

bodo štajerska društva osnovala župo bratov Ipavcev v Mariboru. Po prevratu se je ustanovila pod okriljem Slov. kršč. soc. zveze v Ljubljani še Pevska zveza, v kateri je včlanjenih še nad 100 malih podeželskih zborov. Organizacija izdaja svoj list »Pevec«, ki so mu bili dosednji uredniki dr. Fran Kimovec, dr. Anton Dolinar in profesor Marko Bajuk. Poleg »Peveca« zalagajo naše pevske zbornice z novimi skladbami že sedmo leto. »Zboric«, revija nove zborovne glasbe, ki jo urejuje Zorko Prelovec, izdaja pa pevsko društvo Ljubljanski Zvon v Ljubljani. Za časa svojega izhajanja je tudi »Nova Muzika« (založba Glasbene Matice) pod urednikom prof. Emila Adamiča posvećevala pažnjo zborovni literaturi. Cerkevni glasnik pod monsignorjem Stankom Premrlom pa smotrno dela za prospah naše poskrbeli, da zborom ne manjka dobrega glascerkvene glasbe. Seveda so tudi privatni založniki (Glasbena Matica, Ljubljanski Zvon, razne knjigarne) poskrbeli, da zborom ne manjka dobrega glasbenega materiala za njihove nastope. Pevskih društev je mnogo, kdo bi jih našteval?, družina skladateljev mnogoštevilna, produkcija in reprodukcija zadivljiva, kar najlepše dokazuje koncerti posameznih društev, in nastopi društev Hubadove župe JPS, ter Pevske zveze. Najboljše bi pa bilo, da bi se vse naše pevske organizacije strnile v enotno organizacijo Južnoslovenski Pevski Savez, ki mu je protektor Nj. Veličanstvo Kralj Aleksander I. Tako bi najslabše z nezmanjšanim idealizmom služili slovenski, jugoslovanski in slovanski pesmi v čast glasbeni umetnosti, s tem, pa tudi v čast naše države Jugoslavije! —a.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V. No. 3750/13. 2020—3—2

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za preložitve cestnega ovinka v »Košnici« pri Celju pri km 3/4 banovinske ceste Celje—Laško II. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 4. avgusta 1931 ob enajstih v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam. Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša 218.427-20 dinarjev. Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka. Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 16. julija 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 165/31—11. 2026

Dražbeni oklic.

Dne 11. avgusta 1931 ob poldesetih bo v občinski pisarni občine Mozirje trg dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Loke, vl. št. 15 in 16, ter zemljiška knjiga Libija, vl. št. 90. Cenilna vrednost: 1937 Din 60 p, odnosno 130.963 Din 70 p, odnosno 965 Din 20 p, solastninskih pravic pa 800 Din; vrednost pritrilnine: 14.170 Din; najmanjši ponudek: 99.224 Din 45 p. Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri. Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča. Okrajno sodišče v Gornjem gradu, dne 1. julija 1931.

E 200/31—9. 2028

Dražbeni oklic.

Dne 13. avgusta 1931 ob poldesetih bo pri podpisnem sodišču dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Pušenci, vl. št. 5, in zemljiška knjiga Frankovci, vl. št. 40. Cenilna vrednost: Din 151.085—; vrednost pritrilnine: Din 2345—; najmanjši ponudek: Din 102.286-66. Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri. Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča. Okrajno sodišče v Ormožu odd. II., dne 10. julija 1931.

E 688/31. 2023

Dražbeni oklic.

Dne 18. avgusta 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin; zemljiška knjiga d. o. Sitež, vl. št. 33, 288. Cenilna vrednost: 44.826— Din; vrednost pritrilnine: 4970— Din; najmanjši ponudek: 33.198— Din. Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri. Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča. Okrajno sodišče v Ptaju, dne 11. julija 1931.

E 176/31—7. 2027

Dražbeni oklic.

Dne 19. avgusta 1931 ob polenajstih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 7 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Rečica, vl. št. 106. Cenilna vrednost: 22.470 Din 50 p; najmanjši ponudek: 14.980 Din 32 p. Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri. Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča. Okrajno sodišče v Gornjem gradu, dne 8. julija 1931.

Konkurzni razglasi

St. St. 1631/1931 M. St. 189/1931. 2034

Izveček iz edikta o otvoritvi konkurza.

Okrajno sodišče kot konkurzno sodišče v Somboru je s sklepom z dne 15. julija 1931 otvorilo konkurz nad celokupnim imetjem dolžnika Premogovnik »Peklenica« Karla Vargazon k. d. in osebo Karla Vargazona, katerega poklic je trgovec, bivališče Čakovec, sedež njegovega podjetja pa Mursko Središče. Za konkurznega sodnika je določen Cesarec Dragutin, sodnik ekspoziture somborskega okrajnega sodišča v Čakovcu, katere uradni sedež je Čakovec. Za upravitelja konkurzne mase Lipold Vladimir, rudarski inženir, katerega naslov je: Lipold Vladimir, rudarski inženir in načelnik ministrstva za šume in rude v pokoju v Peklenici; za namestnika upravitelja pa dr. Laslo Bela, odvetnik iz Čakovca. Prvi zbor upnikov je določen na dan 30. julija 1931. l. ob devetih v uradnih prostorih konkurznega sodnika v sobi št. 8 sodnega poslojja ekspoziture somborskega okrajnega sodišča v Čakovcu. Konkurzni upniki se pozivajo, da svoje zahteve, pod nevarnostjo, da izgube svoje pravice na plačila iz konkurzne mase, priglasijo sodišču, pristojnemu po § 116, točka 1, konkurznega zakona, vključno do 15. septembra 1931 v slučaju, da o njih teče pravda. Pismene prijave je treba pred-

ložiti v dveh izvodih. Njim je treba priložiti prepise dokumentov tudi tedaj, če so ti priloženi v izvorniku. Stroške posebnega naroka za naknadne prijave nosijo upniki sami. Inozemski konkurzni upniki morajo sodišču imenovati pomočnike, ki prebivajo v naši državi. Splošni narok za pretresanje zahtev je določen na dan 25. septembra 1931 ob devetih v uradnih prostorih gori imenovanega konkurznega sodišča. Osebe, ki imajo predmete konkurzne mase ali so dolžniki konkurznega dolžnika, se opozarjajo, da konkurznemu dolžniku ničesar ne izročijo in ne plačajo, temveč da dolične stvari oz. dolg in svoje izločitvene in razločitvene pravice takoj prijavi upravitelju konkurzne mase. Okrajno sodišče v Somboru, dne 15. julija 1931.

Sa 5/31—57. 2025

Oklic

Poravnalni postopek glede premoženja Kumpa Franja, lesnega trgovca v Novem mestu. Kump Franc ponudi poravnavo 55%, plačljivo v 6 obrokih, in sicer v 3, 6, 9, 12, 15 in 18 mesecih po pravomočnosti poravnave, kar je po § 46 zak. o p. p. sprejeto. Okrajno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 14. julija 1931.

Sa 10/31—17. 2024

Sklep.

Poravnalni postopek glede premoženja Grileca Jakoba, trgovca v Trebnjem. Grilec Jakob ponudi 60%, plačljivo v 10 obrokih. Prvi obrok trideseti dan po pravomočnosti. Poroki so: Šumer Martin v Konjicah, Grilec Franciška v Trebnjem, Senčur Blaž in June Antonija iz Logateca, kar je po § 46 zak. o p. p. sprejeto. Okrajno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 14. julija 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

1995—3—3

Razglas

o prvi pismeni ponudbeni licitaciji za pleskarska dela na državnem mostu čez Dravo v Mariboru. V smislu odloka kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, V. No. 2012/2, z dne 22. maja 1931, razpisuje tehnični razdelek sreskega načelstva v Mariboru levi breg na podstavi čl. 86. do 98. zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1910 ter njegovih izprememb odnosno spopolnitev za prevzem in izvršitev pleskarskih del na drž. mostu čez Dravo v Mariboru I. javno pismeno ofertalno licitacijo na dan 5. avgusta 1931 ob enajstih v prostorih tehničnega razdelka sreskega načelstva v Mariboru levi breg, soba št. 51. Načrti in proračuni so interesentom na razpologo med uradnimi urami v prostorih tehničnega razdelka sreskega načelstva Maribor levi breg, oziroma je dobiti vse ponudbene pripomočke proti plačilu 20—dinarjev pri tem uradu. Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v procentih na uradno odmerjeni proračunski znesek, ki znaša Din 145.602. Zapečateni ponudbe, opremljene s kolkom za Din 100—, vsako prilogo s kolkom Din 2—, morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenca na dan licitacije z označbo »Poudba za pleskarska dela na

drž. mostu čez Dravo v Mariboru« od ponudnika N. N. neposredno predsedniku licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne. Na poznejše, nepravilno opremljene ali brzojavne ponudbe se ne bo oziralo. Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse splošne in tehnične pogoje, ter mora položiti kavcijo, katera znaša Din 14.600— odnosno Din 29.200— za tuje državljane. Kavcija se mora položiti najkasneje na dan licitacije do 10. ure dopoldne pri blagajni davčne uprave v Mariboru v vrednostnih papirjih oziroma garantnih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88. zakona o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24 pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B Pogodbe in nabave«. Kavcijo je mogoče položiti tudi v gotovini pri drž. hipotekarni banki, podružnici v Ljubljani. O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil za tekoče četrtletje, odobritev ministrstva za gradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrdilo pristojne zbornice za trgovino, obrt in industrijo o sposobnosti je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti odprte predsedniku licitacijske komisije. Pooblaščenca morajo predložiti poleg tega pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji. Državna uprava si izrečno pridržuje pravico, oddati razpisano delo, ne oziraje se na višino ponujene svote, ali tudi vse ponudbe odkloniti brez kake obveznosti. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 (trideset) dni po licitaciji. Sresko načelstvo v Mariboru levi breg, dne 11. julija 1931.

Stev. 1598/1. 2035

Razglas.

V četrtek dne 6. avgusta 1931 ob desetih se bo pri sreskem načelstvu v Kamniku v uradni sobi št. 5 oddal občinski lov občine Dragomelj za dobo 5 let, in sicer števi od 1. aprila 1931 do 31. marca 1936, potom javne dražbe v zakup. Dražbeni pogoji so med uradnimi urami pri sreskem načelstvu v Kamniku na vpogled. Sresko načelstvo v Kamniku, dne 15. julija 1931.

Stev. 7067/II. 2036

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje za na dan 27. julija 1931. ob enajstih nabavo: 25.000 kg pšenične moke. Pogoji se dobe pri podpisani. Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 17. julija 1931.

Stev. 7064/II. 2036

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje za na dan 27. julija 1931. ob enajstih nabavo: 200 m litoželeznih cevi s flanšami 100 mm. Pogoji se dobe pri podpisani. Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 13. julija 1931.

Razne objave

Razid društva. Gospodarsko društvo poštnih uslužbencev v Mariboru se je po sklepu občnega zbora prostovoljno razpustilo. Odber.

P. Ripson:

19

Marsove skrivnosti

(Roman.)

— Gotovo. V principu stvar z mojim aparatom ni tako težka. Če se en človek samo s svojo voljo dvigne nekaj čevljev nad zemljo, bo lahko odletel, kamor bo hotel, ako je energija, ki je nagromadena v aparatu, dovolj jaka.

Trinavat se je poslovil in je odšel, inženjer Garel pa se je spravil na delo. Tri mesece je delal poskuse in slednjič je bil aparat gotov. Bilo je že pozno zvečer, ko je neki dan Garel stopil v Trinavatovo celico ter mu dejal, naj gre z njim, da preiskusita delovanje skrivnostnega stroja.

— Sedite pred objektivi in koncentrirajte vso svojo voljo, je dejal inženjer.

Trinavat je sedel pred aparat in nepremično in nemo celo uro srepa strmel v trojno kristalno lečo, skozi katero je prehajala njegova energija v notranjost aparata ter se nabirala v fosforati želatini. Čez pol ure so že začeli majhni vijoličasti plameni skakati po notranjosti. Postajali so vedno večji in slednjič se je od zunaj videlo skozi lečo, kot bi majhni bliski švigali po površini želatine. Čulo se je tudi slabotno prasketanje, kot pri vrtenju električnega kolovrata.

— Dovolj je, je slednjič dejal Robert, ni dobro, če se preveč utrudite, pa tudi za prvi poskus ne smeva aparata preveč obtežiti.

Trinavat je vstal izpred objektiva in občudoval

žarke, ki so izhajali iz kroglice in razsvetljevali okolico skoraj tako močno, kot dnevna luč.

— Sedaj sem prepričan, je dejal Robert, da moja iznajdba točno funkcijonira.

— Še ne popolnoma, je odvrnil Trinavat. Prepričati se moram, ali je mogoče, da prenesem svojo voljo ravnotako lahko, kot sem jo kondenziral, to se pravi, da v enem trenutku prenesem drugam to voljo, ki sem jo nabiral celo uro v akumulatorju. Če vam je prav, pa poskusiva.

— Zakaj pa ne, je odvrnil Robert.

Trinavat je na to prijel obe bakreni kroglici naslonjača in gledal Robertu v obraz. Nenadoma sta dva modrikasta bliska šinila iz njegovih oči v Roberta in ta je, zadet od strašnega pogleda, padel onesveščen na zemljo.

Trinavat je občutil silno utrujenost, ali kljub temu se je dvignil, ves navdušen.

— Nikoli več ne boš videl te zemlje. Kako si mi mogel tako lahkomišlno verovati. Jaz ostanem edini gospodar tvoje iznajdbe, tebe pa pošljem, da se boš sprehajal po neznanih svetovih, ki jih še nikoli ni videlo človeško oko.

Verolomni Trinavat je poklical dva fakirja, ki sta na njegovo povelje odnesla nezavestnega Roberta v kripto, kjer je stanoval fakir Bichara. Ta se je spoštljivo dvignil z rogoznice, na kateri je čepel, ko je zapazil svojega predstojnika.

— Mojster, je vprašal Bichara, kaj naj storim?

— Glej tega moža, je odgovoril Trinavat. Predam ga tebi in vedi, da mi je njegovo življenje nad vse dragoceno. Ti odgovarjaš zanj. Treba je pa, da ga spraviš

v isto stanje, v katerem se nahajaš, kadar te za več mesecev živega pokopljejo. Hočem, da ostane v tem stanju, ko mu ne bo treba niti jesti, niti dihati, čim najdalje časa.

— To je skoraj nemogoče. Jaz sem vendar utrujen, ker se že dolga leta postim in živim od samega razmišljanja, toda ta tujec ima čisto razmekhuženo telo in bi kaj takega ne mogel zdržati.

— Toda jaz hočem to, je dejal energično Trinavat.

— Gospodar, zgodi se tvoja volja, je odvrnil fakir.

Poskusil bom, kar je v moji moči.

— Koliko časa boš rabil za to?

— Najmanj en mesec.

— Dobro.

7. poglavje: Polom.

Preteklo je mesec dni. Inženjerja Roberta ni nihče več videl. V navadah samostanskega življenja se je pa mnogo spremenilo. Desettisoč fakirjev, ki so živeli v Šelambrunskem samostanu in njega okolici, se niso več trpinčili, niso več prirejali procesij, v katerih so nosili kipe bogov, tudi niso več plesali v svetlobi bakelj in bengalske luči. Smrtna tišina je vladala pod mogočnimi kupolami samostanskih poslopij.

Vsi fakirji so presedali po svojih celicah in nemo vežbali svojo voljo po tajnih navodilih predstojnika Trinavata. Ta brahmin pa je bil postal mrzlično nemiren. Vsako noč je šel gledat kondenzator energije, ki je sedaj žarel kot najjačji električni žaromet. S ponovnimi poskusi je Trinavat spoznal, kako strahovita moč mu je na razpolago. Sam se je plašil jakosti uničevalne sile tega aparata.

Največja zakladnica zlata na svetu

Središče svetovnega denarnega prometa je danes tisti del Newyorka, ki ga imenujejo »Wallstreet«. To je temačno del mesta, pust in dolgočasen, toda pod zemljo tega dela mesta je n kopičen največji del zlata, kar ga je na svetu, pod varstvom celih baterij strojnih kuš in strupenih plinov.

V »Wallstreet-u« stoji namreč poslopje ameriške banke »Federal-Reserve-bank«. Poslopje je 14 nadstropij visoko, globoko pod zemljo pa ima 5 nadstropij. Zgodovina te banke je še jako mlada — ustanovljena je bila namreč l. 1915., ko so združili skoro 30.000 malih bank v en sam velik in mogočen denarni zavod. Danes ima ta zavod samo rezerv nad 9 milijard dolarjev. Vse narodno premoženje Zedinjenih držav pa cenijo na 350 milijard dolarjev, to je številka, ki si je niti predstavljati ne moremo prav.

V banki je zaposlenih samo v Newyorku nad 2300 uradnikov in uradnic, po vseh podružnicah pa jih je nad 60.000, čeprav opravlja večino dela stroj. V čerkovnem odelku »obdelavca« vsak dan po 450.000 čekov; to delo opravlja 260 uradnikov in uradnic. Strojev za seštevanje imajo v tem odelku 619, pisalnih strojev pa 390. Vsega skupaj pa »delavci« v centrali v Newyorku 1488 strojev.

Za varnost denarja in življenje uradnikov je sijajno skrbjeno. Pred blagajnami so postavljena dvojna in trojna omrežja, pred vsakim odelkom stoji do zob oboroženi stražnik. Stražnikov je v banki 290. Povsod pa so postavljene posode s strupenimi plini. Najbolj zavarovano je seveda skladišče zlata pod zemljo, kjer je cel arzenal strojnih pušk.

Stroji, ki štejejo denar, prestejejo na dan 30 ton bakrenega, srebrnega in zlatega denarja. Vsak stroj presteje na minuto po 10.000 novcev, ki jih obenem tudi zлага v zavojčke, te pa zлага v vrečice.

Zlato, ki ga hrani banka, je kovano ali pa v palicah. Taka palica velja okroglo 150 dolarjev. Palica zlata je prav majhna in kaj lahko bi jo človek »sunil«, če ne bi bilo povsod toliko bistrih, čuječih oči!

Zakladnico varuje 3 in pol metra debel zid, okoli zidu pa je 1 meter širok hodnik, kamor lahko vsak trenutek spuste strupene pline. Vrata do zakladnice so iz najtršega jekla in tehtajo 90 ton. Odpira in zapira jih elektrika. Zlato v zakladnici leži lepo zloženo na policah; pravijo, da ga je tam za več milijard dolarjev.

Zločinec, ki je umoril svojo 17letno ženo zaradi denarja

Iz Olomuca poročajo:

Leta 1928. meseca maja se je poročil 27-letni mesar in gostilničar iz Rokitnic pri Prerovu Josip Peluha s takrat komaj 17-letno Josipino Dokoupil-ovo iz Predmosta pri Prerovu. Dekle se je poročilo, ker je bilo v mladega mesarja zaverovano do ušes, on pa se je oženil iz špekulacije na dekletovo dedščino, ki je znašala 250.000 čeških kron. Denarja potrebni mesar sar pa se je v svojih računih zmotil, ker dekletov varuh Makovik Peluhi ni prav zaupal in mu ni hotel denarja izplačati. Skrb varuhova za dekletov denar pa je dala Peluhi povod, da ja začel s svojo mlado ženo ravnati silno surovo, čeprav je tudi ta prosila svojega varuha, naj ji izplača denar. Ker pa Peluha ni dobil denarja, je hotel začeti razmerje z neko drugo žensko, ki pa ni hotela nič slišati o njem, dokler živi njegova žena. Brat te ženske bi bil pa jako rad videl, da bi bila njegova sestra mogočna mesarica in gostilničarka, in je zato začel Peluho nagovarjati, naj se svoje prave žene iznebi in mu je svetoval, naj suno svojo ženo iz vagona, kar se bi dalo kasneje lahko tolmačiti kot nesreča. Ta misel je vžgala in Peluha je ugibal noč in dan, kako bi svojo ženo umoril.

Meseca julija leta 1928. pa je bil Peluha poklican na orožno vajo. Takrat pa mu je rekla njegova ljubavnica, da noče nič več o njem slišati, če ne bo do konca orožne vaje spravil s poti svoje žene. Peluha je res svoji ženi pisal, naj ga obišče v Olomucu, ker jo silno želi videti. Vsa vesela se je vzbog reva res odpeljala v Olomuc v nadi, da se bo mož poboljšal. V Olomucu je bil Peluha s svojo ženo silno ljubezniv, potem pa jo je začel nagovarjati, da je treba varuha zaradi izplačila denarja kako preslepiti, če ne gre zlepa. Najbolje bi bilo, tako je svetoval Peluha svoji ženi, če se ona naredi, kakor da se je sama umorila, čez nekaj dni pa se naj javi varuhu živa, kar ga bo tako razveselilo in prevzelo, da bo gotovo izplačal denar. Peluha je nato ženi narekoval tri poveljska pisma, eno celo nanj, na Peluho. V tem pismu je bilo zapisano, da gre zaradi njegove prostovoljne v smrt, kajti samo on da je kriv njene nesreče; a vseeno zapušta njemu vse svoje premoženje. Vse tri pisma je vzel Peluha s seboj. Iz Olomuca sta se nato oba odpeljala z avtomobilom ob rek; Bečvi proti domu, a spotoma sta izstopila in šla peš dalje. Noč je bila krasna in tedaj je Peluha rekel

ženi, kako lepo bi bilo ob bregu. Komaj pa se je žena vlegla v travo, jo je Peluha zgrabil z vso silo za vrat, jo zavlekel k vodi in ji tam tiščal glavo tako dolgo v vodo, da se je reva zadušila...

Danes, po treh letih, pa je prišla cela zadeva na dan in Peluha bo gotovo prejel zasluženo plačilo za svoj gnušni zločin.

Kedaj so Kristusa križali

Znanstveniki proučujejo že nekaj stoletij vprašanje, kedaj je bil Kristus križan. Doslej si niso bili niti glede letnice Kristusove smrti edini; soglašali so samo v tem, da je moral biti Kristus križan v letih 29.—35. po Kristusovem rojstvu. Za vsako letnico je govorilo sicer nekaj razlogov, a točnega datuma niso mogli ugotoviti. V najnovjšem času pa so prišli na to, da leti 34 in 35 ne prihajata v poštev, toda pet letnic je le še ostalo. Profesor O. Gerhard pa poroča, da se mu je posrečilo na podlagi svetopisemskih in zvezdoslovskih podatkov natančno določiti dan in leto Kristusove smrti. Prof. Gerhard je rekonstruiral židovski koledar za tista leta in je ugotovil, da je moral biti

Kristus križan 7. aprila leta 30. po njegovem rojstvu. Prof. Gerhard trdi tudi, da je Kristus javno deloval samo 3 in tričetrt leta.

Nov let okoli sveta.

Ameriška letalca Clyde Pangvorn (na levi) in Hugh Herndorn (na desni) sta sklenila posekati nedavno postavljeni rekord za let okoli sveta, ki znaša 8 in pol dneva. Letela bosta najprej v Moskvo, potem pa zopet domov v Ameriko.

250 potomcev

V Dolužicah na Moravskem je umrla te dni 80-letna gospa Polona Zimak. Ta ženska je rodila 14 otrok, od katerih je samo ede umrl. Devet njenih sinov je bilo v svetovni vojni, pa noben ni padel. Vnučkov in vnučkinj se je nabralo vsega skupaj 78, od teh jih je pa 18 že umrlo. A tudi vnučki in vnučkinje imajo že nad 70 potomcev. Na pogreb so prišli vsi, od otrok do pravnukov, vseh pa je bilo 250 oseb.

Radio

Ljubljana, torek, 21. julija. 12.15 Plošče. Solo instrument, slagerji iz zvočnih filmov. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 13.30 Salonski kvintet. 19.30 Jože Premru: Gradovi na Slovenskem in življenje v njih. 20.00 Profesor Niko Kuret, nova oderska tehnika. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.00 Čas, napoved in dnevne vesti, sport. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sredo, 22. julija. 12.15 Plošče. (Sl. pesni, valčki). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 13.30 Salonski kvintet. 19.30 P. dr. Roman Tominec: Portreti iz svetovne literature in umetnosti: Blaise Pascal. 20.00 Samospelit poje g. konservatorist Drago Burger. 20.30 Slovenska glasba: salonski kvintet. 22.00 Časovna napoved, dnevne vesti, sport. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 21. junija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.00 Predavanje (Warmier). 20.15 Poročila. 20.30 Koncertni večer. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Lahka glasba.

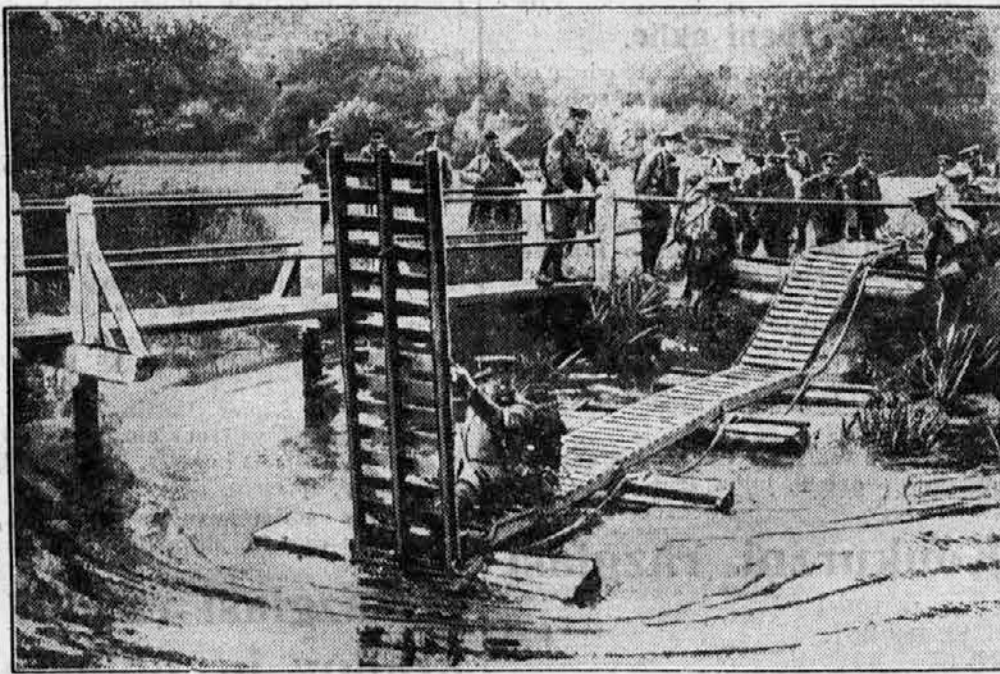
Beograd, sredo, 22. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 12.30 Novice. 19.00 Večerni koncert Radio orkestra. 20.00 Predavanje. 20.30 21.00 Glasbene uganke. 21.30 Novice. 21.50 Ruski kvintet.

Beograd, torek, 21. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 19.00 Vokalni koncert. 19.30 Narodne (orkester). 20.00 Komedija. 20.30 Zagreb. 22.30 Novice. 22.50 Večerni koncert Radio orkestra.

Zagreb, sredo, 22. julija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Koncert Radio orkestra. 22.00 Novice in vreme. 22.10 Plesna glasba.

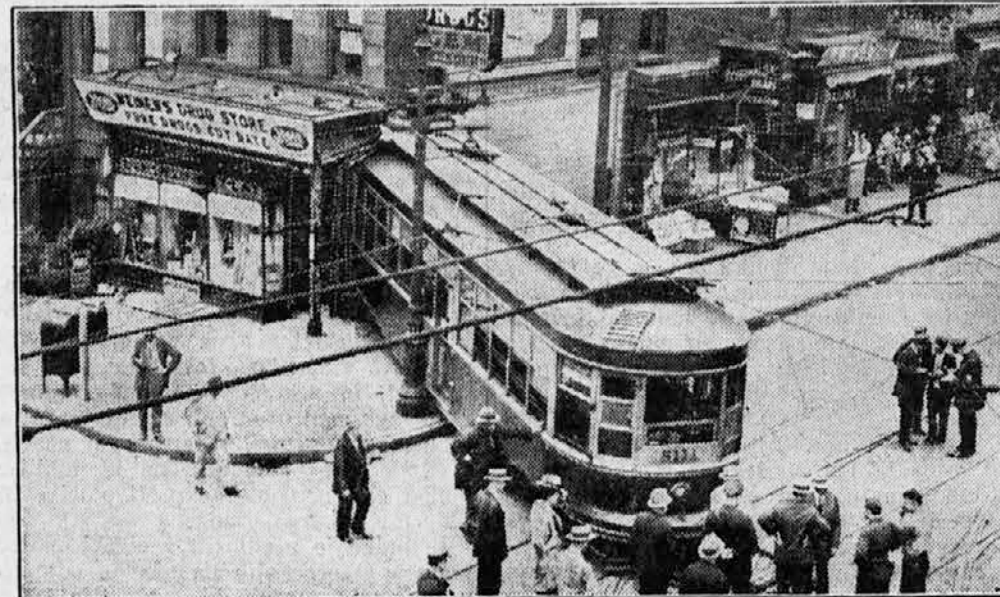
Praga, torek, 21. julija. 11.30 Plošče. 12.30 Brno. 14.10 Plošče. 14.30 Bratislava. 17.00 Plošče. 20.10 Brno. 20.25 Akordeon. 21.10 Vokalni koncert. 21.30 Pianinski koncert. 22.20 Plošče.

Praga, sredo, 22. julija. 11.30 Plošče. 12.30 Plošče. 14.30 Plošče. 19.05 Vokalni koncert. 19.30 Brno. 21.0 Poletna narava. 21.10 Praški kvintet. 21.30 Koncert.

Jesenske vojaške vaje v Angliji

Letošnje jesenske vojaške vaje so se vršile v Angliji v velikem vojaškem taborišču pri Aldershot-u. Med drugim so vprizorili 36-ur trajajoči nočni in dnevni boj. Na sliki vidimo pionirski odelek, ki gradi most, most pa nosijo z zrakom napolnjeni mehovi.

Nenavadna nesreča na cestni železnici

V Broklynu (pri Newyorku) se je dogodila te dni nenavadna nesreča na cestni železnici. Voz cestne železnice je namreč skočil s tira in se zalezel naravnost v neko drogerijo. Vsled silnega sunka je dobilo 25 oseb precej težke poškodbe.